

Mededelingenblad

Oudheidkamer

Tiel en Omstreken

Redactie: Frits Kat
Koos Gelens
Annemarie Daalderop
Tonnie Gresnigt
Redactieadres: Nieuwe Tielseweg 20-23
4001 JW Tiel
Tel. 0344-620220
Uitgave: Vereniging Oudheidkamer voor
Tiel en Omstreken
<http://www.Oudheidkamer-tiel.nl>
e-mailadres: secretaris@Oudheidkamer-tiel.nl
Datum: oktober 2010

Kleine excursie naar Culemborg op zaterdag 30 oktober (met eigen vervoer!)

Ook dit jaar wordt een kleine excursie georganiseerd. En omdat een aantal lezingen over Zuid-Afrika gaat leek het een goed idee om Culemborg te bezoeken, waar Jan van Riebeeck op 21 april 1619 werd geboren. Hij werd in 1651 als opperkoopman uitgezonden om een verversingsstation te stichten aan de Kaap. Dat moest een dringend benodigde stopplaats worden voor de vele schepen die op de Oost (Indië) voeren, om water en vers voedsel aan boord te nemen. Van Riebeeck legde er de grondslag voor een bestaan van blanke kolonisten door uitgifte van landbouwgronden. Aan de rechten van de lokale bevolking werd nauwelijks aandacht besteed! Hij bleef als commandeur werkzaam aan de Kaap tot 1662. Het fraaie geboortehuis van Jan van Riebeeck kunnen we helaas alleen aan de buitenkant zien. Er wordt tegenwoordig kantoor gehouden door een makelaar.

Programma

om **10.50 uur** wordt u verwacht op **het parkeerterrein Palumbus**. De richting van dit bij het centrum van Culemborg gelegen parkeerterrein is vanaf de toegangswegen tot de stad duidelijk aangegeven. Volg dus de richtingborden.

om **11.00 uur** start een stadswandeling onder leiding van een gids. We wandelen langs de mooiste panden van de stad, het stadhuis, de Oude Vismarkt, de Binnenpoort, de Grote of Barbarakerk (die we ook binnen bekijken), het Van Riebeeckhuis en andere mooie en interessante gebouwen, waarover de gids veel kan vertellen.

om **12.30 uur** zijn we bij Lunch & Dinercafé De Verleiding (Tollenstraat 26) om broodjes te eten en koffie of thee te drinken. Na de lunch gaan we gezamenlijk naar **Museum Elisabeth Weeshuis**.

om **13.30 uur** begint daar een rondleiding door gastheer Karel Jan Bongaerts, die ongeveer drie kwartier duurt. Ter gelegenheid van ons bezoek zal een speciale vitrine te zien zijn met voorwerpen die aan Van Riebeecks tijd herinneren.

Einde programma om ongeveer 14.15-14.30 uur, waarna u op eigen gelegenheid nog verder de stad kunt bekijken.

De kosten zijn € 5,00 voor leden en € 10,00 voor niet-leden, inclusief de broodjeslunch met koffie/thee, te voldoen bij aanvang van de excursie.

Aanmelden graag voor zaterdag 23 oktober bij Annemarie Daalderop per e-mail (a.daalderop1@kpnplanet.nl), telefoon 0344-620220 of via bijgevoegd strookje.

Ook via de site van de oudheidkamer kunt u zich aanmelden (secretaris@Oudheidkamer-tiel.nl).

Op **dinsdag 9 november** zal **Chris van Esterik** een lezing verzorgen over “ **De stad Tiel en haar gymnasium.**”

In mei 1945 is de stad verwoest en verlaten. Verwoest door de bommen en granaten van de bevrijders over de Waal, die nooit kwamen. Verlaten door de 13.000 inwoners die overal naar toe geëvacueerd waren om het geweld van de oorlog te ontvluchten. Hoe herrees de stad letterlijk uit haar as? Wat trof de bruid van tandarts Buisman aan toen ze in 1948 in Tiel arriveerde? Tiel was politiek een rode stad maar na de oorlog diende de wederopbouw met de aloude elite ter hand te worden genomen. Hoe ging dat in zijn werk? Was de Groote Sociëteit ,het bolwerk van de elite, het geheime machtscentrum van de stad, zoals werd gefluisterd? Of toch niet? Een sociëteitslid uit die dagen schetst de sociëteit van binnenuit. Dokter Bonnet komt in 1952 als longarts naar Tiel, wil een huis huren en stuit meteen op heftige antiroomse sentimenten. De strijd tussen de zuilen in Tiel blijkt nog heviger dan in de rest van het land en de wortels ervan maken duidelijk waarom.

Er was welhaast epidemische woningnood en armoede: Blijdesteijn spoorde de Betuwse vrouwen aan een tweede broek voor hun man te kopen zodat de eerste niet zo snel zou slijten. Er was een gymnasium, door de notabelen gekoesterd als één van de parels van de stad. Hoe kijkt een aantal leerlingen uit die eerste naoorlogse jaren terug op die toen nog deftige school?

Wat was het wereldbeeld van juffrouw Wentink, lerares Nederlands? En welke plek in het stedelijk universum nam het gymnasium in voor kinderen, wier vader als arbeider bij Daalderop werkte? Dit alles is een portret van een eeuwenoude stad in wederopbouw.

Op **vrijdag 19 november** is het tijd voor de **Betuwse maaltijd in Brasserie Nu**. U bent welkom vanaf 18.00 uur. Om 19.00 uur hopen we aan tafel te gaan voor een maaltijd in Zuid-Afrikaanse sfeer. U kunt gaan genieten van bobotie met rijst en komkommer en kiwipeer als dessert. De prijs bedraagt voor leden € 20,00 en voor introducés € 25,00.

Bij die prijs is een gratis consumptie inbegrepen. Daarna zijn de drankjes voor eigen rekening. Consumptiebonnen/munten zijn verkrijgbaar voor € 1,50 per stuk.

Op **donderdag 25 november** komt **Henk Huitsing, archiefinspecteur bij het Regionaal Archief Rivierenland**, u informeren over **het nut van waterschappen**. Het zijn de oudste bestaande instellingen in ons land. Hun nut hebben ze natuurlijk al lang bewezen. Wat ter discussie staat, is dan ook niet hun waterstaatkundig beheer maar hun bestuurlijke zelfstandigheid. Die is overigens in het verleden al eerder beperkt. Tot 1811 behoorde ook de rechtspraak tot hun bevoegdheden. Dat geeft wel aan hoe groot de dreiging van het water was. Is die nu voldoende afgenomen om het waterschap zijn zelfstandigheid te ontnemen?

Daarnaast kende ook het waterbeheer, net als bij de gemeenten, veel herindelingen. De tijd dat de polder nog een bestuurlijke eenheid vormde en de ingezetenen nog dicht bij waterstaat betrokken waren, is al lang voorbij. Wat was hun rol in het beheer? De lezing geeft een kijkje in de oude tijden en volgt de ontwikkeling naar het heden.

Op **dinsdag 14 december** zal de laatste lezing in het kalenderjaar 2010 worden verzorgd door **dr. Annemarieke Willemsen**, als **conservator Middeleeuwen** verbonden aan het **Rijksmuseum voor Oudheden in Leiden**. De titel van haar lezing is: **Latijnse scholen in Nederland**. Ze zal een indruk geven van de middeleeuwse school en het onderwijs in zijn algemeenheid met name in de periode van de 13e – 16e eeuw . Latijnse scholen waren stadsscholen, meestal ontstaan uit koorscholen bij kerken. Doel van die scholen was tweeledig. Enerzijds het afleveren van geletterde leerlingen, anderzijds het vormen tot goede christenen. De leerlingen kregen les in grammatica, schrijven en spreken van Latijn, dat toen nog een levende taal was.

Het is goed mogelijk een specifiek beeld te schetsen van de leerlingen in de Middeleeuwen, want er zijn honderden afbeeldingen van schoolscènes te vinden in boeken, op titelpagina's van schoolboeken, maar ook in de schilder- en beeldhouwkunst.

Lustrum

Op **zaterdag 14 mei 2011** bestaat de Vereniging Oudheidkamer voor Tiel en Omstreken 110 jaar. Deze dag laten wij vanzelfsprekend niet ongemerkt voorbijgaan maar zal op gepaste, feestelijke wijze worden gevierd.

U wordt tijdig op de hoogte gebracht van het programma en uitgenodigd daarbij aanwezig te zijn, maar wij vragen u nu al deze jubileumdag in uw agenda te noteren.

De MOT op onze website

Wij vestigen er uw aandacht op dat u, behalve door het lezen van dit "papier" Mededelingenblad ook kennis kunt nemen van onze Mededelingen op de website van de Oudheidkamer www.Oudheidkamer-tiel.nl.

INSCHRIJFSTROOK BETUWSE MAALTIJD IN ZUID-AFRIKAANSE SFEER

zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval voor zaterdag 13 november 2010 insturen aan:
Mw A. Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW Tiel

Ondergetekende:

Adres:

Postcode/woonplaats:

Telefoon:

Handtekening:

geeft zich op voor de Betuwse Maaltijd **op vrijdag 19 november 2010**, met personen, waarvanintroducés.

De kosten bedragen € 20,00 per persoon voor leden en € 25,00 voor introducés.

Het totaalbedrag vaneuro is overgemaakt op rekening 42 40 023 ten name van Oudheidkamer Tiel, te Tiel, met vermelding "Betuwse Maaltijd".

INSCHRIJFSTROOK KLEINE EXCURSIE NAAR CULEMBORG OP ZATERDAG 30 OKTOBER 2010

zo spoedig mogelijk, maar in ieder geval voor 23 oktober 2010 insturen aan:
Mw A. Daalderop, Nieuwe Tielseweg 20-23, 4001 JW Tiel

Ondergetekende:

Adres:

Postcode/woonplaats:

telefoon:

geeft zich op voor de kleine excursie op zaterdag 30 oktober 2010 met personen (waarvan introducés).

De kosten zijn € 5,00 voor leden en € 10,00 voor introducés, inclusief broodjeslunch met koffie/thee, te voldoen bij aanvang van de excursie.

U dient voor eigen vervoer te zorgen.

Datum:

Handtekening: